

Д.В.Барзилович,
Міністерство регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального господарства України
Г.Г.Фаренюк,
В.Г.Тарасюк,
О.Л.Белоконь,
ДП «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій»

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОКОДІВ В УКРАЇНІ

Наведено основні положення щодо введення в дію та застосування національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами, та Національних додатків до них в Україні

Приведены основные положения относительно введения в действие и применения национальных стандартов, гармонизированных с Еврокодами, и Национальных приложений к ним в Украине.

Basic provisions related to implementation and application of National Standards, harmonized with Eurocodes, and National Annexes to them in Ukraine are mentioned

На сьогодні одним із пріоритетних напрямків Плану дій «Україна – ЄС» у рамках Європейської політики добросусідства від 21.02.2005 р. є поступове наближення українського законодавства, норм і стандартів до відповідних документів ЄС у рамках підготовки до активної участі у Внутрішньому ринку. Засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС визначено Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 р.

Розвиток нормативної бази в Україні здійснюється з використанням досвіду Європейського Союзу (відносно гармонізації законодавства України в сфері будівництва і нормативної бази, відносно проектування будівельних конструкцій, стандартів на будівельні вироби).

Основним із напрямків розвитку нормативної бази в Україні є впровадження національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами.

З 1 липня 2014 року в Україні вступає в дію механізм одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами ЄС. Положення, які визначають цей механізм одночасної дії, наведені у постанові Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р.

№ 547 «Про затвердження Порядку застосування будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу» та ДБН А.1.1-94:2010 «Система стандартизації та нормування у будівництві. Проектування будівельних конструкцій за Єврокодами. Основні положення». Фактично це означає імплементацію Єврокодів у нормативний простір у будівництві нашої держави.

Згідно з ДБН А.1.1-94:2010 Єврокод – це Європейський стандарт із проектування будівельних конструкцій. В Єврокодах містяться вимоги щодо проектування будівельних конструкцій.

Основними завданнями Єврокодів є:

- забезпечити загальні критерії і методи проектування, що відповідають необхідним вимогам механічного опору, стійкості і вогнестійкості, включаючи аспекти довговічності і економії;
- забезпечити єдине розуміння процесу проектування конструкцій серед власників, проектувальників тощо;
- полегшити обмін послугами в межах будівництва між державами-учасниками;
- полегшити маркетинг і використання будівельних виробів і елементів між державами-учасниками;
- полегшити маркетинг і використання будівельної продукції;
- слугувати єдиною основою для досліджень і розробок в будівельній галузі;
- забезпечити підготовку загальних посібників для проектування та програмного забезпечення;
- підвищити конкурентоспроможність Європейських будівельних фірм, підрядників, проектувальників і виробників конструкцій і матеріалів на світовому ринку.

Система Єврокодів складається з десяти Єврокодів, які охоплюють всі основні будівельні матеріали (бетон, сталь, дерево, камінь/цегла і алюміній), всі основні аспекти проектування будівель і споруд (основи проектування конструкцій, навантаження, пожежна безпека, геотехнічне проектування, сейсмостійкість тощо), а також широкий спектр типів конструкцій і виробів (будівлі, мости, башти і щогли, силоси тощо) (рис.1).

На сьогодні налічують 58 частин Єврокодів (за діючою у ЄС класифікацією вони відносяться до стандартів категорії А), публікація яких була завершена у 2007 році.

В 2009 році в Україні розпочата робота щодо гармонізації Єврокодів.

В 2012 році завершена робота над розробленням ДСТУ-Н Б EN, гармонізованих з Єврокодами.

Так, на даний час в Україні розроблено та затверджено 58 національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами.

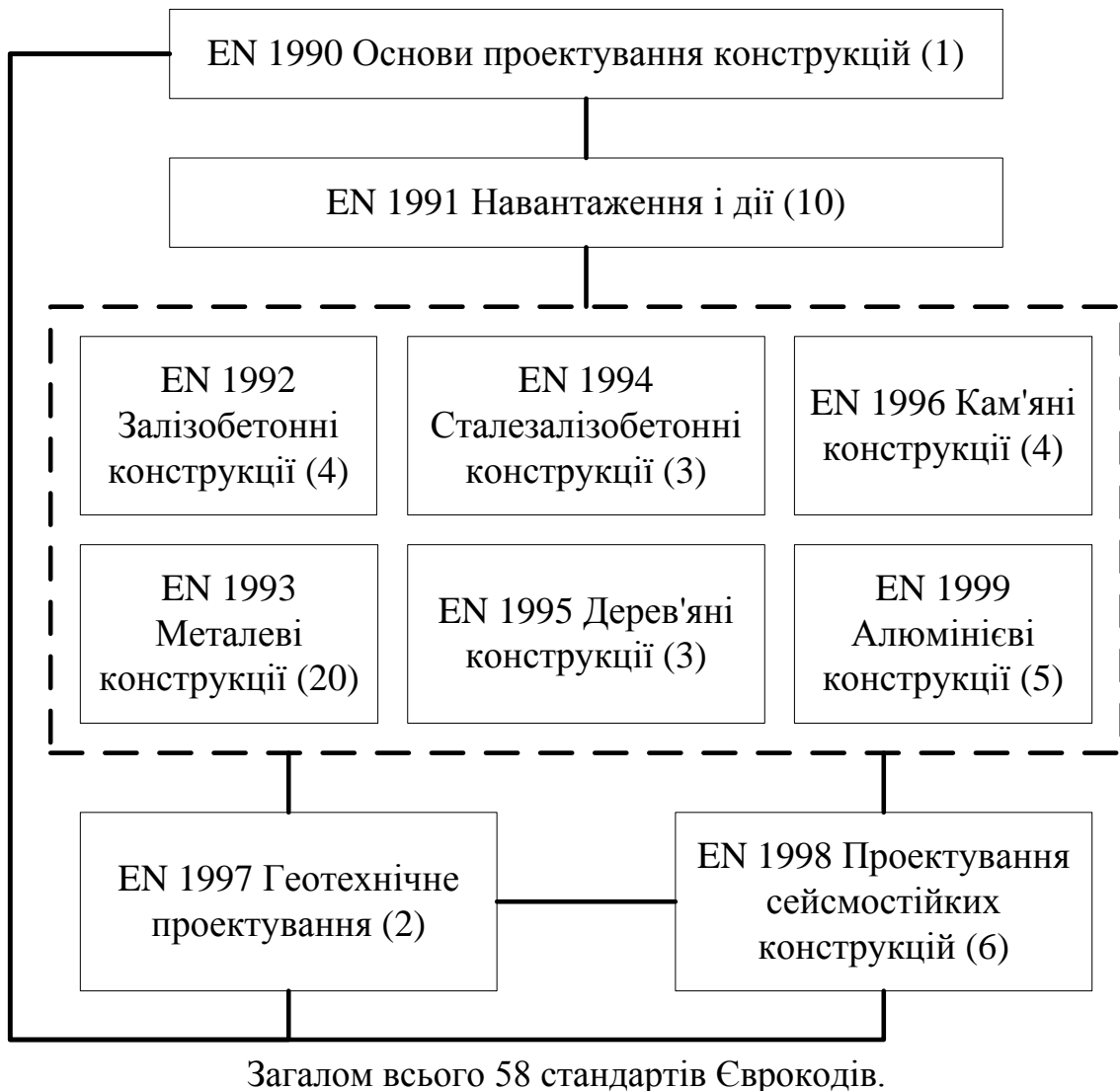

Рис.1. Система Єврокодів

У 2013 році розроблені Національні додатки до 58 національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами. Національний додаток (до частини Єврокоду) – додаток до частини Єврокоду, який містить параметри, визначені на національному рівні, які слід використовувати для проектування будівель і споруд у країні, де здійснюється імплементація (впровадження) Єврокодів.

Національний стандарт, який впроваджує Єврокод, складається з національної титульної сторінки, національної передмови, автентичного перекладу тексту Єврокоду та національного додатка (рис. 2).

Як уже вище зазначалось, Порядок механізму дії національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами, визначено у постанові Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 р. № 547.

Рис. 2. Структура національного стандарту, що імплементує Єврокод

Дія цього Порядку поширюється на здійснення проектування конструкцій будівель і споруд будівництва (нового будівництва та реконструкції), які належать до I, II, III та IV категорій складності. Тобто проектування об'єктів V категорії складності здійснюється виключно за будівельними нормами, розробленими на основі національних технологічних традицій.

Для проектування об'єктів замовник разом з проектувальником може застосувати будівельні норми, розроблені на основі національних технологічних традицій, або будівельні норми, гармонізовані з нормативними документами ЄС.

Слід відмітити, що у проектній документації на один об'єкт не можуть одночасно застосовуватися будівельні норми, розроблені на основі національних технологічних традицій та національних стандартів, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу.

Період одночасної дії національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами, встановлюється з дати набрання чинності ДБН А.1.1-94:2010 «Система стандартизації та нормування у будівництві. Проектування будівельних конструкцій за Єврокодами. Основні положення» до втрати ним чинності або втрати чинності відповідними національними стандартами, гармонізованими з Єврокодами.

Інформаційно-методичне забезпечення у період одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних

традицій, та національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами, здійснюється Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Слід також зазначити, що у Зміні № 1 ДБН А.1.1-94:2010, прийнятій наказом Мінрегіону України від 30.12.2013 р. № 635 з наданням чинності з 1 липня 2014 року, відзначається, що будівельні конструкції категорій відповідальності «А, Б» будинків та споруд класу наслідків СС2, що запроектовані за Єврокодами, повинні також перевірятися на відповідність вимогам державних будівельних норм.

Відомо, що Єврокоди підтримуються біля 1500 стандартами типу EN. Розробленню національних стандартів, гармонізованих з європейськими стандартами категорії В на різні види будівельної продукції, зараз в нашій країні приділяється певна увага. Зроблено у цьому напрямку іще дуже мало.

І тому у Зміні № 1 ДБН А.1.1-94:2010 зазначається, що коли у Єврокодах є посилання на стандарт, який ще не прийнято в Україні як національний, проектувальник може керуватися положеннями оригіналу європейського стандарту. За наявності відповідного обґрунтування, може бути прийняте інше технічне рішення, але воно повинно забезпечувати визначений Єврокодом рівень надійності і наводиться у пояснювальній записці до проекту.

Таким чином, введення в дію Єврокодів в Україні надасть можливість альтернативного вибору в застосуванні проектувальниками будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та національних стандартів, гармонізованих з Єврокодами.

На сьогодні проектувальник, практично, має можливість, на підставі впровадженого механізму, здійснювати проектування будівель і споруд I, II, III, IV категорій складності з застосуванням Єврокодів.

Разом з тим, іще багато треба зробити щодо розроблення стандартів, що підтримують Єврокоди, оснащення підприємств та випробувальних лабораторій необхідним обладнанням та устаткуванням, розроблення посібників для проектування за Єврокодами, розроблення навчальних програм для підвищення кваліфікації проектувальників та організації і проведення навчання спеціалістів.

ДП НДІБК, як базова організація з науково-технічної діяльності, безпосередньо опікується шістьма Єврокодами, а саме: залізобетонні конструкції, сталезалізобетонні конструкції, кам'яні конструкції, дерев'яні конструкції, геотехнічне проектування, проектування сейсмостійких конструкцій. Інститут є базовим також з питань

вогнестійкості конструкцій, оцінки відповідності. Маючи певний досвід з цих питань, можливе надання допомоги проектувальникам, виробникам, будівельникам, інвесторам, іншим фахівцям у сфері будівництва щодо застосування Єврокодів на теренах України.

На сьогодні ДП НДІБК видано посібник «Проектування сейсмостійких конструкцій відповідно до Єврокоду 8. Практичний посібник. Частина 1» та проводиться робота щодо створення та видання посібника «Розрахунок залізобетонних конструкцій на вогнестійкість відповідно до Єврокоду 2 та національних додатків України. Практичний посібник».

Список використаних джерел

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. №1629-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст.367. – Зі змінами, внесеними згідно з законами України:) від 14 січня 2009 р. № 852-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 23. – Ст. 280; від 23 грудня 2010 р. № 2856-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №29. – Ст. 272; від 8 липня 2011 р. № 3668-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 12-13. – Ст. 82.
2. Порядок застосування будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 547 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 40. – С. 19. – Ст. 1641. – Код акту 56763/2011
3. Система стандартизації та нормування у будівництві. Проектування будівельних конструкцій за Єврокодами. Основні положення: ДБН А.1.1-94:2010: затв. Мінрегіонбудом України 16.12.2010. – [Чинні від 2013-07-01]. – К.: Мінрегіонбуд України, 2012. – III, 22 с.

Стаття надійшла до редколегії 10.10.2015